

Vanhusten ja vammaisten ihmisten omais- ja läheishoivan edistäminen: Katsaus eurooppalisiin käytäntöihin

Moduulin päätavoitteet:

- **Luoda katsaus** niistä ongelmista, joihin ihmiset **tormäävät sovittaessaan yhteen (ansio)työn ja hoivavastuiden aikatauluja;**
- **Lisätä tietoa paikallisista, kansallisista ja eurooppalaisista käytännöistä, jotka tukevat työssäkäyviä ihmisiä, jotka pitävät huolta oman työnsä ohella vammaisten tai/ja ikääntyvien läheistensä ja omaistensa hyvinvoinnista ja terveydestä;**
- **Oppia muiden EU-maiden kokemuksista ja hyvistä käytännöistä.**

<http://drpinna.com/wp-content/uploads/2010/09/Hands-elderly-couple-relationships-580x386.jpg>

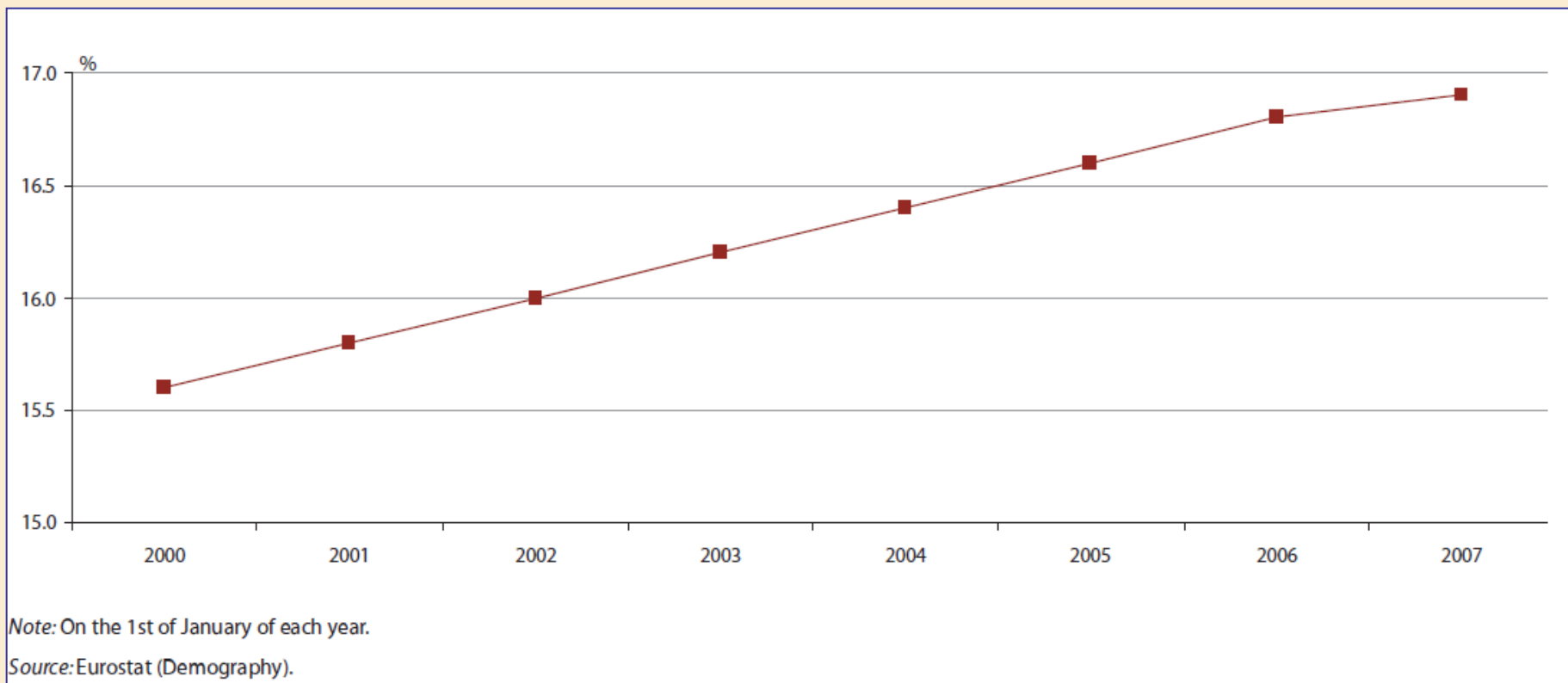
Omais- ja läheishoivan edistämisen tärkeys EU maissa

- Euroopan väestö on nopeasti ikääntymässä; eurooppalaiset elävät yhä pidempään.
- Tasapaino sukupolvien välillä on muuttumassa.
 - keski-ikäisten ja vanhusten määrä lisääntyy
 - nuorten määrä vähentyy
 - kestävyysvaje.
- Ikääntyvien ja vanhojen ihmisten määrän kasvu johtaa erityyppisen hoidon, kuten laitoshoidon, kotona tapahtuva hoito ja omaishoito, tarpeeseen
- OECD (2011): Hoivakulut moninkertaistuvat ja erilaistuvat (www.oecd.org/health/longtermcare/helpwanted).

http://www.welt.de/multimedia/archive/01279/Pflege_DW_Wirtscha_1279872p.jpg

EU-27 väestön osuus, jotka ovat 65 vuotta ja yli koko väestöstä 2000-2007.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-78-09-908/EN/KS-78-09-908-EN.PDF, page 74

Ongelmat, jotka liittyvät (ansio)työn ja omais- ja läheishoivan yhteensovittamiseen

- **Omaishoitajalla voi olla vaikeuksia yhdistää työn ja hoivan velvollisuuksia esim. kun pitää lähteä kesken työpäivän, jolloin ei saa tarpeeksi tukea tai ymmärrystä työnantajalta ja/tai työyhteisöltä.**

http://www.lebenshilfe.de/wGesundheitstagung/img/emotion/alter_herr_betreuerin_klein.jpg

- **Tämä saattaa johtaa erilaisiin ristiriitoihin.**
- **Paluu työhön ei katkoksen jälkeen aina onnistu.**
- **On tärkeää järjestää poissaolon käytännöt ja sopia niistä yhdessä.**
- ***Suomessa Laki työsopimuslain muutoksesta 197/2011.***

Yritysten ja työntajien tarjoama apu ja tuki

- **Sallitaan hätätapauksista johtuvia poissaoloja (muutamasta päivästä viikkoon) myös lyhyellä varoitusajalla.**
- **Järjestetään hoivaajille vapaajaksoja.**
- **Pidetään poissaolon aikana yhteyttä.**
- **Sovitetaan työhön paluun käytännöitä.**
- **Sallitaan etätyöskentelyn mahdollisuus tilanteen mukaan.**
- **Järjestetään joustavia työaikoja, osa-aika työtä ja/tai kevennettyä työtä.**
- **Suomessa hyvä käytäntö Saarioisten tehtaalla: Seniorityöntekijäohjelma yli 55 vuotiaille työntekijöille. Lisätietoa: www.telma-lehti.fi**

<http://www.netzeitung.de/articleimages//12/12090164312490338340.jpg>

Muu tuki ja apu esimerkiksi:

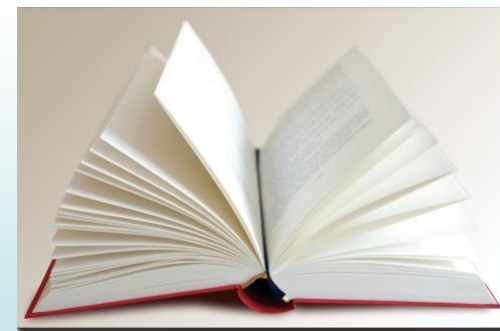
- **Yrityksen sisäinen verkosto, joka tukee omaisiaan hoivaavia työntekijöitä esim. Intranet**
- **Tiedon jakaminen, muu info**
- **Tukiryhmä, jonka yritys/työpaikka ylläpitää ja rahoittaa**
- **Työntekijät voivat osallistua valmennuskursseille, jotka keskittyvät omais- ja läheishoivaajien tukemiseen.**

<http://www.st-vincenz.de/einrichtungen/pics/pflegeschule.jpg>

Englanninkielisiä julkaisuja – lisätietoa

- **European Association Working for Carers:**
<http://www.eurocarers.org/eu-submissions.php>
- **Company initiatives for workers with care responsibilities for disabled children or adults**
<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2010/62/en/1/EF1062EN.pdf>
- **The 2009 Aging Report**
http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13782_en.pdf
- **Perceptions of living conditions in an enlarged Europe**
<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2003/113/en/1/ef03113en.pdf>
- **Reconciliation between work, private and family life in the European Union**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-78-09-908/EN/KS-78-09-908-EN.PDF
- **Eurofamcare - Pan-European Background Report**
http://www.uke.de/extern/eurofamcare/documents/nabares/peubare_a5.pdf

http://www.stolzverlag.de/media/orig/bilder_kategorien/buch-lesen.jpg

Kiinnostavia linkkejä (Saksa)

Työn ja perheen yhteensovittaminen:

- **Vereinbarkeit von Pflege und Beruf:**
<http://www.pflegeundberuf.de/>
- **Handlungsleitfaden für pflegende Angehörige:**
http://www.pflegeundberuf.de/data/broschre_angehrige.pdf

Oikeudelliset säännökset Saksassa:

- **Pflegezeitgesetz:**
<http://bundesrecht.juris.de/pflegezg/>
- **Pflegereform 2008 im Überblick:**
<http://www.geborgen-im-alter.de/pflegereform-2008.html>

Kiinnostavia linkkejä yhteistyökumppaneilta, joista voi saada ideoita omaan toimintaan

Työn ja perhevelvollisuuksien yhteensovittaminen:

Iso-Britannia

- Carers UK the Voice of Carers

<http://www.carersuk.org>

- Adult Center for Enrichment

<http://www.acecare.org/>

Latvia

- Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība

www.palliative.lv

Järjestelmiä ja käytäntöjä Suomessa

- Omaishoitajat ja Läheiset Liitto
 - www.omaishoitajat.com
- Laki Työsopimuslain muutoksesta 197/2011
 - Law on Employment Contract Act on Family Leave: Absence to care for a family member or other close person (www.finlex.fi)
- Vuorotteluvapaalaki 1305/2002
 - Act on Alternation Leave (www.finlex.fi)
- Työ, perhe ja tasa-arvo –julkaisu
 - *arvioidaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista koskevaa politiikkaa viimeisen vuosikymmenen ajalta* (www.stm.fi/julkaisut)

Esittely: Lait ja käytännöt omassa maassasi

Tavoite:	tutustua oman maan lakeihin ja tilanteeseen koskien (ansio)työn ja omaishoivan yhteensovittamista.
Tehtävä:	pohtia alla olevia kysymyksiä
Kesto:	30 min

Kysymykset:

- **Mikä on tämän hetkinen tilanne omassa maassasi (ansio)työn ja omais- ja läheishoivan yhteensovittamisen kannalta (tarve, esimerkkejä hyvistä käytännöistä)?**
- **Mitä toimenpiteitä / lakeja on olemassa?**
- **Onko omassa yrityksessäsi/työpaikallasi toimenpiteitä ja käytäntöjä, joilla tuetaan omaishoitajia?**
- **Mikä on arviosi julkisten ja muiden hoivapalvelujen laatutasosta ja kyvystä vastata kasvaviin tarpeisiin?**

Syvenny seuraaviin haastatteluihin kirjasesta *Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen helpottaminen* (www.family-learning.eu)

“Ymmärtävä asenne vammaisuutta kohtaan” (Haastattelu No. 9)

“Organisaation arvot ja hyvä ilmapiiri auttavat vammaista naista selviytymään työstään” (Video No. 6)

“Joustava työaika ja vammaisen tyttären hoito” (Haastattelu No. 24)

“Joustavat työjärjestelyt oman äidin hoitamiseksi” (Haastattelu No.23)

Nämä case-tapaukset tuovat esiin työpaikoilla tehtyjä järjestelyitä, joiden avulla työnantajat yhdessä työntekijöiden kanssa ovat luoneet hyviä käytäntöjä niiden työntekijöiden osalta, joilla on hoivavelvollisuuksia vammaisia ja/tai ikääntyviä perheenjäseniään kohtaan.

MUISTA

Kun analysoit esiteltyjä haastatteluja ja tapauksia, pohdi niitä oman työpaikkasi ja elämäntilanteesi kannalta:

Millainen on oma perhetilanteesi?

Millainen tilanne on työpaikallasi?

Millainen työsopimus sinulla on näiden tilanteiden kannalta?

Case: “Organisaation arvot ja hyvä ilmapiiri auttavat vammaista naista selviytymään työstään”

Tavoite:	oppia työn ja hoivan yhteensovittamisen yrityskäytännöistä
Tehtävä:	katsoa videoleike ja pohtia alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Onko mielestäsi työnantajalle hyötyä perheystävällisten käytäntöjen kehittämisestä? Mitä hyötyä on siitä, että niistä muodostuu vakiintunut toimintamalli?**
- **Suhtaudutaanko omalla työpaikallasi myönteisesti perheystävällisiin toimintatapoihin ja niiden edelleen kehittämiseen?**

Case: “Ymmärtävä asenne vammaisuutta kohtaan”

Tavoite: oppia työn ja hoivan yhteensovittamisen yrityskäytännöistä

Tehtävä: lukea haastattelu No. 9 ja pohtia alla olevia kysymyksiä.

Kesto: 30 min

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Miten omalla työpaikallasi suhtaudutaan työntekijöihin, joilla on hoivavelvollisuuksia vammaisia perheenjäseniä ja/tai ikääntyviä vanhempiaan kohtaan?**
- **Onko mahdollista tehdä samanlaisia järjestelyitä omalla työpaikallasi kuin mitä on kerrottu tässä tapauksessa?**
- **Millaiset työjärjestelyt auttaisivat sinua sovittamaan yhteen työn ja perheen hoivavelvollisuuksia?**

Case: “Joustava työaika ja vammaisen tyttären hoito”

Tavoite: tutustua hyviin yrityskäytäntöihin

Tehtävä: lukea haastattelu No. 24 ja vastata alla oleviin kysymyksiin

Kesto: 30 min

Kysymykset:

- **Miten arvioit omalta kannaltasi, tarjoavatko joustavat työjärjestelyt mahdollisuuden huolehtia omista apu- tarvitsevista perheenjäsenistäsi?**
- **Olisiko sinulla mahdollista käyttää samankaltaisia järjestelyjä kuin tässä tapauksessa?**

Case: “Joustavat työjärjestelyt oman äidin hoitamiseksi”

Tavoite:	luoda tietoa hyvistä yrityskäytännöistä työn ja hoivavelvollisuuksien yhteensovittamiseksi
Tehtävä:	lukea haastattelu No. 23 ja pohtia seuraavia kysymyksiä.
Kesto:	20 min

Kysymyksiä:

- **Onko työpaikallasi mahdollista työskennellä kotoa käsin etätöinä, vai pitääkö kaikkien olla aina läsnä/paikalla?**
- **Millaisia ratkaisuja työnantajasi tulisi kehittää, jotta voisit huolehtia ikääntyvästä perheenjäsenestäsi tässä esitetyn esimerkin mukaisesti?**

Kysymyksiä syvällisempää pohtimista varten

Tavoite:	luoda käsitystä siitä, mitä omalla työpaikalla voidaan parantaa tilannetta
Tehtävä:	pohtia alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	20 min

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Kuka tai mikä taho työpaikallasi voisi auttaa sinua löytämään ratkaisuja työn ja perheen yhteensovittamisen ongelmiin omalla työpaikallasi?**
- **Mitä esteitä tai ristiriitoja voisi ilmetä työpaikallasi?**
- **Miten pystyt todistamaan, että joustavista työjärjestelyistä on hyötyä niin työntekijöille kuin työnantajalle?**

**Olet juuri suorittanut tämän
koulutusmoduulin...**

Onneksi olkoon!

Mikä voisi olla seuraava askeleesi?

Mihin toimenpiteisiin aiot ryhtyä?

Ole huoleti... meillä on sinulle joitain vinkkejä...

undergroundteacher.blogspot.com

Mitä SINÄ voisit TEHDÄ SEURAAVAKSI...

ALA MIETTIÄ SEURAAVIA ASKELEITASI:

- Tee henkilökohtainen suunnitelma ja aseta henkilökohtaiset tavoitteet;
- Keskustele työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen parannusideoista perheesi kanssa;
- Käynnistä keskustelu työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta työpaikallasi ja käytä apunasi e-Käsikirjaa, dvd nauhoja tai paperiversiota “Hyvät käytännöt” kirjasta osoitteesta: www.family-learning.eu;
- Keskustele projektissa käsitellyistä perheystävällisistä käytännöistä ja niiden soveltuvuudesta omalla työpaikallasi;
- Neuvottele työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymyksistä työnantajasi kanssa;
- Mieti, miten voisit käyttää hyväksi tässä projektissa esitettyjä hyviä käytäntöjä esimerkkinä perheystävällisyyttä lisäävistä toimenpiteistä omalla työpaikallasi;
- Mieti, kuka tai mikä taho voisi tukea sinua, kun keskustelet työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta työpaikallasi - ammattiliiton edustaja, henkilöstöjohtaja, asiantuntijajärjestö, työtoverisi tai muu toimija